

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprava 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

Protifašistična fronta od Baltika do Adrije

PO SKLEPIH SEJE SVETA MALE ANTANTE V ŽENEVI.

Fašistični blok, ki se je zagotvil od Baltika do Adrije med evropski vzhod in zapad, je prisilil tudi države male antante k močnejši utrditvi svoje zavezniške organizacije, saj je v prvi vrsti naperjen prav proti Jugoslaviji, Romuniji in Češkoslovaški. Malo antanta je rodila najprej nevarnost restavracije Habsburžanov na Madžarskem, potem pa se je ta tvorba vedno bolj razvijala v veliko interesno skupnost v vseh zunanjepolitičnih vprašanjih. Revizionistična gonia sedanjih fašističnih držav jo je prisilila do zgodovinsko pomembnega beograjskega sklepa, po katerem se osnuje stalno tajništvo male antante v Ženevi. Temu sklepu pa so sledili razni važni medsebojni obiski, med katerimi je najvažnejši posej našega kralja Aleksandra v Sinaji; mimo tega pa moramo upoštevati tudi konference zadnjega časa med Češkoslovaško in Poljsko, ki sta odstranili vsa nekdanja nesoglasja in postali najožj in za res bratski zaveznici!

Ob vsem tem velikem in tesnem zbljevanju je dozorel tudi najnovejši predlog češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Edvarda Beneša, po katerem se pretvori mala antanta na zunaj v enoten organizem z enotnimi smernicami v vseh vprašanjih zunanje politike. Ta predlog, ki pomeni dejanske prve začetke konfederacije, je bil na sedanji seji stalnega sveta zunanjih ministrov, katerega tvorijo Bogoljub Jevtič, dr. Beneš in dr. Titulescu tudi že sprejet. Po tem ženevskem sklepu mora svet računati z malo antanto kot enoto, tvorečo s 50 milijoni prebivalcev velesilo prve vrste. Posebno vidna pa postane ta odločitev, če upoštevamo, da odslej vprašanja Jugoslavije ne bodo samo njena, temveč prav tako vprašanja Češkoslovaške in Romunije ter narobe. Napram Italiji ne stojimo sedaj več kot država s 15 milijoni prebivalcev, temveč kot velesila od Adrije do Črnega morja in Krkonošev, za katero stoji pa še Poljska s preko 30 milijoni prebivalcev. Vsaka akcija, ki bi bila naperjena proti nam, bo naperjena proti vsej mali antanti kot enoti in za njo stojijo Poljski na eni ter Franciji na drugi strani. Na vsako akcijo bo enotno reagirala celokupna tvorba.

gi strani. Na vsako akcijo bo enotno reagirala celokupna tvorba.

Tako je fronti fašizma od Baltika do Adrije postavljena nasproti druga fronta od Baltika do Črnega morja in Adrije, ki se nadaljuje na drugi strani fašističnega bloka Italijanov, Madžarov in Nemcev od severne Afrike v Tunisu preko Korzike, Francije in Belgije do Rokavskega preliva! Ta vzhodna fronta bo poskrbela v najkrajšem času tudi za popolno prometno osamosvojitve. Po nedavnem sklepu se bo gradil med Turnom Severinom in našo obalo na Donavi velik železniški in cestni most. S tem bo ustvarjena direktna železniška zveza po državah male antante in Poljske od Splita in Soluna do Gdine ob Baltičkem morju. Vzhodna protifašistična fronta bo tako povezana in popolnoma osamosvojena tudi v prometnem oziru. V primeru napada s strani sovražnika se bodo lahko svobodno premikale njene čete od skrajnega severa do skrajnega juga Evrope!

Kot enotni organizem bo nastopala mala antanta enotno tudi v vseh drugih mednarodnih vprašanjih. Njena delegacija na pripravljajoči se svetovni gospodarski konferenci bo ena sama delegacija, isto bo na razorožitveni konferenci, pri zasedanjih Društva narodov itd. V svetu te ženevske institucije sedi itak izmenoma stalni zastopnik male antante, eno dobo Jugoslovani, drugo Romuni, tretjo Čehoslovaki. S tem je vsaj de facto, četudi ne de jure priznana enotnost tvorbe male antante. Poslej bo ta enotnost še vidnejša. Zato moramo priznati, da so sedanji sklepi konference stalnega sveta ali tajništva male antante v Ženevi najpomembnejši dogodek v naši zunanji politiki od ustanovitve male antante do danes! Na blok revizionističnih nemških, madžarskih in italijanskih fašistov smo odgovorili možato in tako, da bo lahko ves svet videl, da smo dobro in temeljito pripravljeni na prav vsako eventualnost. Zato se nam tudi ni več treba bati črnih naklepov revizionistov in rušilcev naše svobode. Ponosno moramo stati in gledati v bodočnost kot sila, ki se ne da porušiti, še manj pa ostrašiti. Naša fronta je osnovana!

Razburjenje Italije radi sklepa male antante

SPORAZUM O NOVI UREDITVI JE BIL VČERAJ PODPISAN. SODBA LISTA „GIORNALE D'ITALIA“ O ŽENEVSKIH SKLEPIH DRŽAV MALE ANTANTE.

ŽENEVA, 17. februarja. Sporazum o novi organizaciji male antante je bil včeraj podpisan po zunanjih ministrih Jugoslavije, Romunije in Češkoslovaške. Ugotovilo se je, da bo sporazum ratificiran o priliki bodočega zasedanja male antante v Pragi, ki bo najbrže v maju.

RIM, 17. februarja. Italijanski tisk posveča pravkar v Ženevi sklenjenemu paktu male antante največjo pozornost. „Il Giornale d'Italia“ ne skriva dejstva, da je ta korak držav male antante izzval v Italiji silno presenečenje in razburjenje obnemem. Ta pogodba je bila sklenjena popolnoma nepričakovano. Listi pripisujejo temu koraku tako dalekosežen pomen, da njegovega učinka zaenkrat ni mogoče preceiniti niti od daleč. Položaj male antante se je tako izredno okrepil in je zadobil skupina prizadetih treh držav na ta način v nedogledno bodočnost odločilen vpliv na razvoju dogodkov v sred-

ni Evropi. Posebno se je okrepil položaj Jugoslavije, ki si je zagotovila vojaško pomoč za vsak primer, ne glede na možnost velike gospodarske okrepitve, ki rezultira iz sklenjene pogodbe. Romunija je z novo pogodbo trdno navezana na obe ostali pogodbenici, zadovoljna pa je s paktom lahko tudi Češkoslovaška. Pakt naj bi bil nekako izhodišče za ureditve Pan-evrope, ker je z njim dana možnost tudi ostalim srednjeevropskim državam, da se mu pridružijo in tako omogočijo novo grupacijo v Podonavju. Italija bo morala resno računati s spreminjeno situacijo in bo morala po njej tudi usmeriti svoje nadaljnje postopanje. List ugotavlja, da ima največ zaslug za sklenitev tega pakta češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, z njim vred pa tudi jugoslovanski zunanji minister dr. Jevtič, ki se je izkazal kot zelo spreten in sposoben državnik.

Bukareštanski delavci so se vdali

KONEC KRVAVE KOMUNISTIČNE REVOLTE. BOJI MED DELAVCI IN VOJAKI. MRTVI, RANJENI IN ARETIRANI

BUKAREŠTA, 17. februarja. Položaj se je v pretekli noči zelo poostрил in to tem bolj, ker oblasti niso več dovolile svojcem prinašati hrano delavcem, ki so se utrdili v železniških delavnicah. Okrog 6. ure jutraj so poslale oblasti delavcem ultimativni poziv, da se odstranijo iz delavnic, česar pa delavci niso hoteli storiti, čeprav je bil poziv še trikrat ponovljen. Nato je prejelo vojaštvo povelje, da uporabi orožje. Vojaštvo je oddalo prvo salvo in so bili 3 delavci ubiti, 20 pa je bilo težko ranjenih. Število lahko ranjenih ni znano. Od težko ranjenih se jih 16 bori s smrtjo. Tedaj so delavci spoznali, da je vsak odpor zaman in so

vdali. Vojaštvo je takoj zasedlo barikade in izpraznilo delavnice. Manjši spopadi so se pozneje še ponovili in je bil ubit 1 vojak, 22 pa jih je bilo ranjenih. BUKAREŠTA, 17. februarja. Od 3.000 delavcev, ki so se včeraj po usodnih strelih udali v železniški strojni delavnic, jih je bilo 760 aretiranih in izročenih vojaškemu sodišču, ker je v Bukarešti proglašeno obsedeno stanje. Ranjenci so v brezupnem stanju. Prometni minister Mirto je bil popoldne v avdiciji pri kralju in mu poročal o dogodkih. Obenem je imela sejo vlada, ki ji je prisostvoval tudi poveljnik Bukarešte. Sprejeti so bili zelo važni sklepi, ki so pa še tajni.

Kritičen gospodarski položaj v USA

VSEM DENARNIM ZAVODOM ZDRUŽENIH DRŽAV IN S TEM VSEMU GOSPODARSTVU PRETI RESNA NEVARNOST.

PARIZ, 17. februarja. Včerajšnji „Echo de Paris“ ponatiskuje brzojavko „Daily Telegrapha“ iz Washingtona: „Položaj v Združenih državah je zelo resen in je izjavil predsednik poslanske zbornice Garner, ki je nedavno zahteval diktatorsko oblast za pred sednika USA, naslednje: V Združenih državah ni niti ene banke, v katero bi mogel človek vložiti 100.000 dolarjev, ki bi jih lahko zopet dvignil v celoti, kadarkoli bi želel. Državni kredit visi na niti in nastaja vprašanje, kakšne koncesije bi se mogle odobriti dolžnikom USA pod takimi pogoji. Macdonald bo imel priložnost v osebnem razgovoru z Rooseveltom spoznati delanski položaj v USA.

Po dogodkih v Michiganu, kjer so za deset dni zaprte vse banke, skuša vlada nomirni prebivalstvo. Moratorij, ki zadeva veliko število finančnih zavodov in ki imobilizira okrog 30 milijard dolarjev, je povzročil v ameriški industriji pravi kaos. Ameriška velepodjetja, predvsem avtomobilske vele-

tovarne General Motors Company, Chrysler in Ford so objavile vest, da bodo morale izplačevati svoje delavce z nakaznicami. Razne ameriške trgovine so obljubile odpreti kredit svojim klientom vse dotle, dokler bo trajal moratorij. Federalni rezervni banki iz New Yorka in Chicaga pa sta poslali nujno michiganskim denarnim zavodom 30 milijonov dolarjev, da bi s tem denarjem pomirile javno mnenje. Kljub vsem tem naporom pa ameriški državljani še nadalje prestopajo kanadsko mejo in odhajajo v Windsor, kjer nalagajo svoj denar v tamkajšnjih angleških bankah.

KRITIČEN POLOŽAJ HRVAŠKIH OBČIN.

BEOGRAD, 17. februarja. Včeraj popoldne je bila tukaj konferenca poslancev iz savske banovine, na kateri so se razpravljale občinske finance v savski banovini. Večina občin je namreč zašla v kritičen položaj, ki zahteva nujno proučitev in rešitev tega vprašanja s posebnim zakonom.

Delavski nemiri v Solunu

Dosele 6 mrtvih, 5 smrtno in več težko ter lažje ranjenih.

SOLUN, 17. februarja. Predvčerajšnjim jutraj je prišlo do spopada med policijo in delavstvom, ki je bilo zbrano v prostorih delavskih sindikatov. Policija je delavce razgnala, vendar so se pozneje zopet zbrali pred guvernerjevo palačo. Policija jih je zopet razpršila in je bilo nato mirno do 18. ure, ko so se delavci zopet zbrali. Policija je poslala v njihove prostore nekega detektiva v spremstvu orožnika, češ, da je vsako zborovanje prepovedano. Delavci so oba odposlanca napadli in sta jim komaj ušla. Nastalo je veliko razburjenje, zlasti ker so se pomnožile policijske čete. Ker je pridrla na pomoč tudi večje število delavstva iz bližnje tovarne, je policija oddala več salv v zrak. Na odredbo policijskega ravnatelja je policija nato naskočila poslopje sindikatov, ker se delavci nikakor niso hoteli raziti. Delavci so pogasili vse luči in odgovorili s strelji, ter pri tem ranili dva policista. V akcijo so stopili nato gasilci, ki so brizgali na delavce vodo. Nastala je silna panika. Delavci so bežali po stopnicah na prosto, padali, po njih pa so dreveli zopet drugi in jih tepali. Nastala je barikada iz samih leže-

čih človeških teles. Posledice so bile stranske. Policija je našla 6 mrtvih, 5 smrtno ter večje število nevarno in lahko ranjenih. Včeraj je bil povsod zopet mir.

PO ATENTATU NA ROOSEVELTA.

MIAMI, 17. februarja. Atentator Zingara je zaprt v 21. nadstropju miamiske jetnišnice. Varnostne mere za njegovo straženje so bile zelo poostrene, ker je policija prišla na sled neki teroristični tolpi, ki namerava Zingaro osvoboditi. Zvezna vlada ne bo pokrenila kazenskega preganjanja Zingare, ker Roosevelt še ni instaliran predsednik Združenih držav, pač pa bo naprosila vlado v Floridi, da izposluje kaznovanje atentatorja po zakonu. Obtožnica bo sestavljena v smislu poskušenega zahrbtnega umora in bo zahtevala kaznovanje z 20letno težko ječo. V primeru pa, da bi kdo izmed ranjenec umrl, bi se vprašanje smrtni kazni avtomatično stavilo v obtožnico. Stanje župana Čermaka, ki je bil operiran, se stalno boljša. Oblasti so uvedle obširno preiskavo. V senatu je bil predložen poseben zakonski predlog, naj se izženejo iz Združenih držav vsi komunisti.

Dnevne vesti

Zborovanje mariborskega mestnega učiteljskega društva Soglasna odobritev spomenice Narodnega odbora.

Včeraj je zborovalo na tukajšnji III. deški osnovni šoli mariborsko učiteljsko društvo. Zborovanju, ki je bilo polnoštevilno obiskano, je predsedoval g. Hočevar. Uvodoma je pozdravil novi članici, na kar je prešel na dnevni red. Učiteljsko obsoja početje nekaterih nekdanjih političnih voditeljev, ki se v težkih časih, ko naši zunanji sovražniki očitno delujejo proti naši državi, pridružujejo notranji razdvajalci in neprijatelji rušilcem naše svobode. Erodušno se je odobrila spomenica Narodnega odbora. Z odobravanjem se je pa sprejelo tudi poročilo o delovanju učiteljskega naraščaja v Mariboru. V svrhu poglobljenja stanovske izobrazbe, se jim je nakazala podpora v znesku 1000 Din. Sekcija je pokrenila akcijo za skupno delovanje vseh narodno-obrambnih društev v obmejnih krajih. Na sestanku, ki je bil v sredo 15. t. m. in so se ga udeležila vsa obrambna društva v Mariboru, se je sklenilo, naj vodi to enotno delo Narodna obramba.

Tajniško poročilo je podal g. Womer. Prečitali so se dopisi in odgovori, ki so došli društvu v zadnjem času. Sklenilo se je, naj ima banovinska sekcija svojega pravnega referenta, ki bo zastopal članstvo v vseh stanovskih zadevah. Po poročilu blaginječarke, pri katerem se je ugotovilo, da članstvo redno plačuje članarino in ima društvo plačane vse obveznosti pri sekciji, je sledilo predavanje g. Hrena: »O organizaciji in članstvu«. V predavanju, ki je bilo zelo poučno, je podal predavatelj razvoj učiteljskega stanu in učiteljske organizacije. Delo, ki ga je učiteljska organizacija opravila v prid učiteljskega stanu, bodisi v gmoletnem, bodisi v moralnem pogledu, je bilo od ustanovitve l. 1889. do danes veliko. Spodbujal je zato članstvo k vestnemu izpolnjevanju svojih članskih dolžnosti.

Predavanje o vzgo eslovju

Nastop univ. prof. dr. Otona Tumlrza v Ljudski univerzi.

Danes v petek govori prvič v okviru Ljudske univerze profesor graške univerze in ordinarij za pedagogiko g. dr. Oton Tumlrz, znameniti pedagog, strokovnjak za mladinsko duševnost in mladinoslovje o pomenu psihoanalize in individualne psihologije za vzgojeslovje.

Znanstvena osebnost predavatelja je v znanstvenem svetu tolikanj pomembna, da ga upravičeno predstavimo naši javnosti, ki se zanima za vprašanja vzgoje. Prof. dr. Oton Tumlrz izhaja iz znane profesorske družine Tumlrzov v Gradcu. Že rano se je habilitiral na graški univerzi (rojen je bil l. 1890.) ter pričel objavljati plodove svojih raziskavanj. Kljub lastni ustvarjalni sili mu gre vrlina, da ume prevzeti nepristransko dognane vrednosti drugih znanstvenikov ter da stremi za strnjeno podobo mladinoslovja, svoje oštrne znanstvene panoge.

Doslej so izšla sledeča njegova dela: »Uvod v mladinoslovje«, »Leta zrelosti«, »Pedagoška psihologija«, »Enotnost psihologije in njen pomen za teorijo zrelosti« in »Sodobno mladinoslovje«. Od l. 1931. sem izdaja »Četrtnik za mladinoslovje«. Vsa imenovana dela izposojuje Pedagoška centrala, ki posluje v slavnostni dvorani poslopja državnega učiteljskega II. nadstropja.

Današnje predavanje utegne biti izredno zanimivo in posebno za vzgojitelje, ker bo gotovo rešilo mnogo težkih vprašanj sodobne vzgojne znanosti.

Nedeljsko predavanje SJSU »Napredka« odpade, ker je predavatelj, narodni poslanec g. dr. Stare Rave po brzojavnem obvestilu iz Beograda nujno zadržan.

Sprememba rodbinskega imena. Banjska uprava dravske banovine je dovolila posestniku Francu Kosliu s Cvena pri Ljutomeru spremembo rodbinskega imena Kosi v Črepinko.

Mestni župan in podžupan pri zasedanju banovinskega sveta. Ker se udeležujeta zasedanja banovinskega sveta v Ljubljani mestni župan g. dr. Lipold in podžupan g. Golouh, vodi začasno glavne posle in sprejema stranke v najnujnejših primerih magistratni svetnik g. Rodošek.

Smrtna kosa. V zadnjem času so umrli v Mariboru: Josip Kavran, delavec, star 33 let; Ana Rossmannova, vdova po vinškem trgovcu, 72 let; Zora Polajnkova, hči trgovskega poslovođa, stara 11 let in Marija Baševa, zasebnica, 85 let. N. v m. p.

Narodna obramba v Studencih pri Mariboru ima svoj letošnji redni občni zbor v nedeljo 19. t. m. ob 9. uri v Sokolskem domu v Studencih. Udeležba je za vse članstvo strogo obvezna. Kdor še ni morebiti poravnal članarine, naj stori to še pred občnim zborom.

Prvi letošnji promenadni koncert. Mariborska vojaška godba priredi v primeru lepega in solnčnega dne v nedeljo 19. tm. v mestnem parku promenadni koncert od 11.—13. ure. Spored koncerta bomo objavili jutri.

Opomin za plačilo davkov. V smislu čl. 148. zakona o neposrednih davkih je potekel skrajni rok za plačilo prvega četrtletnega obroka: zgradarine, pridobnine, davka na poslovni promet (pavšalne), rentnine, družbenega davka in vojnice dne 15. februarja 1933. V smislu čl. 29. uredbe o zavarovanju, prisilnem izterjanju in neizterljivosti davkov se opominjajo vsi davčni zavezanci, ki so zaostali s plačilom teh, kakor tudi vseh že poprej v plačilo zapadlih davkov, da jih plačajo v osmih dneh, sicer se bo uvedla prisilna izterjava v smislu čl. 30. in 59. citirane uredbe.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 13. številki: zakon o pogodbi o ureditvi plačevanja iz blagovnega prometa in po drugih obveznostih med kraljevinu Jugosavijo in republiko Českoslovaško; zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o dovoljevanju majšav gozdnih industriji zaradi krize; naredbu o manipulacijskih taksah za izdajanje dovolil za prevoz živine, perutnine in mesa; pravilnik o terenskem delu uradnikov in uslužbencev ministrstva za poljedelstvo; pravilnik o navodilih in pojasnilih za izvrševanje zakona o zdravstvenih zadrugah; pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika, o nošenju službene obleke za šumarske državne uslužbence; nadalje spremembo v pravilniku k členu 14 zakona o neposrednih davkih; službena potovanja advokatskih pravnikov v sodni praksi; odločbe o posredovanju dela; razpis o postopku zoper uvoznike, ki uživajo ugodnosti; zaradi neredne voditve knjig o blagu, uvoženem po ugodnosti; odločbo o spremembi opazke 24. uvozne carinske tarife; odločbo o ukinitvi in o znižanju uvozne carine na turistovski propagandni material; objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letošnjem letu; odločbe obče seje državnega sveta in razne objave iz »Službenih novin«.

Občni zbor uprave strelskega okrožja v Mariboru bo kakor že sporočeno, 19. februarja ob 10. uri dopoldne v kavarni »Jadrano«. Zvezne strelske družine prosimo, da se občnega zbora sigurno udeležijo. Za delegate udeležba obvezna.

Bengalična razsvetljava na Pohorju. Jutri v soboto ob 19. uri bo na razglednem stolpu na Pohorju bengalična razsvetljava in snuščanje raket, ki se bodo videle iz Maribora.

Sokolsko gledališče Studenci. V soboto 18. t. m. in nedeljo 19. t. m. se bo igrala v Sokolskem domu znana Golarjeva trodejanica iz kmečkega življenja »Dve nevesti« v režiji br. Mlakarja. Tudi scenerija je nova, kar bo gotovo povečalo efekt predstave. Kdor se hoče od srca nasmejati naj pride ob 20. v Sokolski dom!

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je zlezlo živo srebro v toplomeru na 7,5 stopinj pod ničlo; minimalna temperatura pa je znašala 7,6 stopinj. Tlakomer je kazal davi pri 14 stopinjah 741,9, reduciran na ničlo 740,2; relativna vlaga 82. Preteklo noč je padlo 6 milimetrov snega. Vreme je mirno in jasno.

Premestitev mesarskih stojnic z Glavnega trga in nova tržnica. Iz vrst pridobitnih krogov smo dobili sledeči dopis: Premestitev mesarijev z Glavnega trga in postavitev toliko potrebne tržnice dela merodajnim krogom veliko preglavje. Saj je res težko to zadevo urediti v vsestransko zadovoljnost, toda če bo merodajna oblast upoštevala naslednji naš predlog, bo rešila to pereče vprašanje kratkim potom tako temeljito in ugodno, da ji bodo za to hvaležni vsi mesarji, hkratu pa tudi kupujoče občinstvo. Naš predlog je sledeč: Na voglu Tattenbachove in Kopališke ulice nasproti Narodnega doma leži lep in velik nezazidani prostor, ki bi bil za postavitev mesarskih stojnic in sploh moderne tržnice tako vsestransko pripraven, da bi se v celem mestu ne našel boljši. Na ta prostor je dohod prav priročen, tako po Tattenbachovi kakor po Kopališki ulici in leži zares v sredini mesta. Treba je le pred Narodnim domom napraviti postajališče mestnih avtobusov, in kupujoče občinstvo bo s tako ureditvijo izredno zadovoljno. Predmetni prostor je sražen, ni izpostavljen prahu, za mesarske stojnice dovolj velik in kar je še zelo važno — bi se dal za primerno ceno kupiti in z ne prevelikimi investicijami pripraviti za namen.



2. POHORSKI PLES 25. II. 1933 NARODNI DOM

Avtobusna vožnja v Reko. Dne 18. tm. ob 14. uri bo postavilo mestno avtobusno podjetje pred avtobusno postajo na Glavnem trgu svoje avtobuse na razpolago izletnikom Pohorskega doma. — Odhod z Glavnega trga točno ob 14.15, drugi dan povratek ob 22. uri iz Radvanja od gostilne Pšunder. Vožnji v obe smeri Din 10 za osebo, plača se vnaprej pri odhodu z Glavnega trga. Nadaljnja navodila daje potni maršal g. ravnatelj Boltavzar.

Lutkovno gledališče v Studencih. V soboto se bo igrala v dvorani gosp. Špurneja igra »Gasperček slikar«. Igra bo ob 16. uri. Starši, pridite in pripeljite svoje otroke!

Kanigalljejski čudež v Narodnem domu. Kaj bi to! O tem nam bo na družabnem večeru v Narodnem domu, ki bo jutri v soboto v vseh prostorih Narodnega doma zapel pevski zbor Glasbene Matice. S svojimi ljubkimi narodnimi popevkami bo zbor pripravil slehernega na tem večeru do židane volje, zlasti bodo prišli na svoj račun vsi stari in mladi, ki se radi zavrtje po taktu jazz-orkestra »White Star«. Na družabnem večeru velja deviza: vse za vse. Kanigalljejska ohcet in ozdravljenje Boštjana je v rokah izurjenega in izšolanega moškega zbora. Ženski zbor pa bo, kot po navadi, tolažil s svojo pesmijo vse one, ki bi tudi pri založenih paviljonih bili slabe volje. Morebiti je marsikdo take tolažbe potreben. Zato pridite vsi potrebni in nepotrebni, vabljeni in ne vabljeni, vsi boste izvoljeni in ozdravljeni. »Bolniške liste« deli po kovaču g. Ludvik Gnuš v trafiki v palači Banovinske hranilnice.

Kino Union. Od petka dalje prva kriminalna opereta Paula Abrahama »Pustolovščine noči« z Jenny Jugo, Hansom Brausewetterjem in Paulom Kepom. Izborni film pustolovske, kriminalne in zabavne vsebine z jako lepo godbo in modernimi »šlageri«. Pozor, sledi: Najnovejša in najboljša, čarobno lepa opereta »Tako deklet se ne pozabi« z Willyjem Forstom, Dolly Haasovo in Paulom Hörbigerjem.

Grajski kino. Od danes 17. febr. naprej najboljša in najnovejša Abrahama opereta: »Ljubezen z neba«. Krasen vesel film, v katerem igrajo glavne vloge: šarmantni in galantni ljubljene vseh dam Hermann Thimig, očarljivo črnooka in črnolasa Magda Schneider in pa kralj vseh komikov, vedno ponižani toda vedno veseli in dobro razpoloženi Szöke Szakall. Kritika pravi o tem filmu: Zopet po dolgem času film Hermanna Thimiga, ki navdušuje.

Ribijski trg. Današnji ribji trg je bil slab. Sardelice so prodajali po 16 Din, borbone in škombre po 20 Din, mole in morske rake pa po 26 Din kg.

Na odno gledališče

Repertoar.

Petek, 17. februarja: Zaprt.

Sobota, 18. februarja ob 20. uri: »Spreobrnitev Ferdinanda Pištore«. Prvič v sezoni.

Nedelja, 19. februarja ob 15. uri: »Švejk — drugi del«. — Ob 20. uri: »Pri belem konjičku«. Znižane cene.

Kaj bo v gledališču? V soboto, 18. tm. bo letošnja premiera Langerjeve izvrstne komedije »Spreobrnitev Ferdinanda Pištore«. To zelo zabavno delo so lani uprizorili le parkrat, ker se je morala sezona zaključiti. Režira J. Kovič, ki igra tudi glavno ulogo svedrova Ferdinanda Pištore. Kdor si te predstave lani ni ogledal, naj ne zamudi te prilike!

V nedeljo ponove drugi del velezbavne vojaške satire »Švejk« prvič kot popoldansko predstavo. V naslovni ulogi Daneš, ki je s »Švejkom« postavil svojo najboljšo kreacijo. Začetek predstave ob 15. uri. Nedeljska večerna predstava pa bo Ralph Benatzkega izredno privlačna revizijska opereta »Pri belem konjičku«. Predstava bo po znižanih cenah.

Bolne žene, dosežejo z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice neovirano lahko iztrebljenje črevesa, ker često učinkuje izvanredno dobrodejno na obolenje organe. Ustvaritelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so ugodno učinkovanje »Franz Josefove« vode ugotovili z lastnimi preiskavanji. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah drogerijah in specerijskih trgovinah.

Pustno veselico priredi godbeni odsek Sokola Radvanje v nedeljo 19. febr. 1933 v gostilni Pšunder, (prej Lobnik) ter vlijudno vabi vse somišljenike! Zdravo!

Sokol Maribor II., Pobrežje vlijudno poziva vse člane in cenjeno občinstvo, da se v nedeljo 19. t. m. ob 16. (4.) uri, polnoštevilno udeleži gledališke predstave — farse »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, katero priredi Sokol Maribor I. v dvorani br. Renčlja na Pobrežju. — Zdravo!

Svojega brata je zadavil. Včeraj popoldne je prišel na tukajšnje državno pravdnštvo 33 letni tesarski pomočnik France Šlebing iz Bačkove pri Sv. Benediktu v Slov. goricah in povedal državnemu pravdniku svojo žalostno zgodbo. Dejal je, da je 15. t. m. zvečer pri Sv. Ani na Krembergu usmrtil svojega 22-letnega brata Janeza, ki je služil za pekovskega pomočnika pri nekem mojstru v Ščavnici. Odkrito in skesano je orisal dogodek kritičnega večera. S pokojnim bratom se nista nikdar v življenju prepirala in se tudi nista sovražila. Usodnega večera pa sta se sprla radi nekega manjšega izkupička za drva, ki bi mu ga bil moral Janez izročiti. Pričela sta se ruvati in suvati. Janez ga je podrl na tla in pri tem močno tiščal za usta, tako, da ni mogel klicati niti na pomoč. Ko se mu je posrečilo, končno ožugati svojega brata, ga je stisnil tako močno za vrat in ga zadavil. Janez je obležal mrtev na kraju pretepa, on pa je pobegnil in ker ga je pekla močno vest, se je sam prijavil sodišču in čaka, da ga obsodijo.

Ukradeno kolo. Sinoči okrog 20. ure je nekdo ukradel mizarskemu mojstru Karlu Irgoliču na Tezmem iz veže neke gostilne dobro ohranjeno kolo znamke Styria, številka 751.855, vredno nad 1.000 Din.

Drobna policijska kronika. Preteklo noč so se ujele v policijsko mrežo tri nočne ptičke Julčka, Marička in Tončka. Oddane bodo najprej v bolnišnico, nato pa izgnane iz mesta. V policijske zapore sta romala tudi Karel P. radi potepuštvu in Leopold B., ker se je grdo obnašal v nekem lokalni. Prijavljena pa je bila neka Terezinka radi lahke telesne poškodbe, neka Tončka radi razaranja v starovanju in neki France radi kalenja nočnega miru.

Srečno mesto Zagreb. Iz Francije so porudili za »rebški« mestni občini posojilo v znesku 100 milijonov frankov, ki bi se porabilo večinoma za kratkoročna občinska posojila in za investicijska dela. Finančni odbor »rebške« občine bo o navedeni ponudbi sklepal na eni prihodnji seji.

Portret pevca Šaljapina

K umetnikovi šestdesetletnici.

Te dni doživlja F. I. Šaljapin 60letnico svojega življenja in pa 40letnico, odkar je prvič prispel v Moskvo in začel nastopati na ruskih odrih kot mlad pevec. Prav je, da se spomnimo jubileja človeka, čigar umetnost je zavzela najsvetlejša poglavja ne le v ruski, temveč tudi v svetovni umetnostni kroniki.

Šaljapin je človek, okrog katerega so čez desetletja besnele velike strasti. Njegovo ime je bilo sedaj izgovarjano z neizmernim občudovanjem, ki je bilo zelo blizu oboževanju, sedaj zopet s sovraštvom in zlobo. Šaljapin je osebnost, ki je postala legendarna že v svojih življenjskih dneh. Pevec in igralec, čigar avtoriteta v kraljestvu vokalne in dramske umetnosti je po mnenju javnosti nesporna, je predmet neprestanega zanimanja ne le navadnih gledalcev in poslušalcev, temveč tudi kritikov, ljubiteljev in poznavalcev umetnosti, ki analizirajo njegovo bistvo in pozorno sledijo konstruktivno delovanje njenega velikega stvaritelja.

Šaljapin je velik — o tem ne dvomi nihče! Njegovo ime je postalo sinonim velike umetnosti. O Šaljapinu je že napisanih več stotisoč vrstic v časnikih in izšlo je že več deset knjig. Zelo skromno pa je število onih, ki poznajo Šaljapina takega, kakršen je v resnici in kakršen živi v svojem domu med svojimi najbližjimi. O Šaljapinu se verjame, da igra tudi v življenju. »Na odru neprestano kontroliram samega sebe« — pravi Šaljapin. Če se pa srečate z njim v gledališču, v družbi, pri sprejemu novinarjev in oboževalcev njegove umetnosti, se boste težko oprostili vtisa, da je Šaljapin pozór.

Toda on to nikakor ni! Njegova igra, tudi ko kontrolira samega sebe in spremlja vsako svojo kretanje in modulacijo glasu — je predvsem iskrena.

Šaljapinu se je treba močno približati, če hočemo oceniti njegovo iskrenost, svežost njegove osvajačnosti. Le s tem ne z nekim snobizmom je treba prepoznati vse ekscentričnosti, ki se že splošno označujejo kot »šaljapinovske«.

»Šaljapin se je sprl z dirigentom«, »Šaljapin ni končal predstave, razkričal se je in zapustil gledališče«, »Šaljapin ni zadovoljen s svojim spremljevalcem pri koncertu« ... kolikokrat ste in še boste slišali take in enake zlobne razgovore o njegovih »nastopih«. V hladni, suhi interpretaciji potranskih informatorjev zapuščajo ti dogodki vtis nezadovoljstva s Šaljapinom, nerazumevanje in dozdevno popolno nepotrebnost njegovih ekscentričnosti.

Če pa slišite na drugi strani Šaljapina samega v domači atmosferi, kako govori o umetnosti, o svojem razmerju na pram ustvarjanju, šele spoznate, da je obdaren z zmožnostjo absolutnega razumevanja vsega lepega, kar je prav za prav isti dar, kar je dar absolutnega po-

sluha glasbenika. Ko spoznate, da občuti Šaljapin tudi najmanjšo nianso napake v umetnosti in bolešno reagira na njen prepovršen sprejem, — tedaj šele boste pričeli razumevati tudi razne Šaljapinove »nastope« in mu boste oprostili vse, kar vam je še poprej izgledalo kot neoprostljivo.

»Že trideset let gledam, kako se jeze name«, pripoveduje Šaljapin drhteče in prepričano o sebi. »Zdi se mi, da sedim ves ta čas na obtožni klopi. Toda presodite sami, kako naj reagiram na vse to, ko pa vsa moja okolica noče razumeti mojega pojmovanja umetnosti. Imam dvojne božanstve: umetnost in svobodo. Ne morem prenašati lahkega in lahkomišelnega pojmovanja umetnosti, kakor se tudi ne morem sporazumeti z različno razlago svobode. Zame je svoboda samo ena — in to je predvsem svoboda osebnosti, možnost svobodnega razvoja individualnosti. Ta moj nazor je na primer v nasprotju s pojmovanjem svobode sedanjih vladarjev Rusije, ki hočejo svobodo osebnosti podrediti pritisku svoje stranke. Nisem politik, nisem komunist, nisem monarhist, čutim pa le eno, da je mogoče ustvarjati le tedaj, če je človek svoboden!«

Kadar Šaljapin govori, mu drhti sleherni živec in vsaka mišica. Šaljapin

sam reagira na vsako misel. Če je vsebina misli lepa in dobra, dihaata njegov obraz in vsa oseba dobroto in ljubeznivost; če pa začne govoriti o nečem neprijetnem, prešinja vse njegovo bitje neprijeten občutek. Tudi Šaljapin sam zna biti neprijeten in zloben. S tem se dajo razložiti vsi oni primeri iz Šaljapinovega življenja, ki so znani pod imenom »šaljapinski ekscesie«. Zgode pa se le vedno zaradi tega, ker se Šaljapin odkrito jezi na vse, kar ne ustreza njegovemu pojmu lepote v življenju in umetnosti.

Svoje misli o življenju, svoj nazor o umetnosti kot izlivu človečanskega, bratskega razmerja napram sočloveku, je Šaljapin opisal v svoji zadnji knjigi, v svojih avtobiografskih beležkah, ki jih je dokončal preteklo zimo. Šaljapin je le malo znan kot odličen pisatelj in pripovedovalec ter kot filozof umetnosti. Priznati pa moramo, da je obdaren z redkim pisateljskim talentom. Šaljapin zna svoje misli spraviti na papir prav tako karakteristično, kakor zna v petju dati plastično obliko muzikalni frazi.

Šaljapin je na odru in v življenju čudovita in edinstvena pojava! Izjemna individualnost, ki očara vsakogar s svojo vsestransko popolnostjo in silo svojega pojmovanja življenja, se mora sprejemati pri Šaljapinu tako, kakor je pred nami z vsemi modulacijami njegovega značaja kot človeka, ki mu je Previdnost pritisnila pečat genija!

Prof. dr. Bujas o psihoanalizi in individualni psihologiji

Nedeljsko predavanje v Ljudski univerzi.

V nedeljo je g. prof. Bujas izvajal: Že rano so se jeli javljati glasovi darovitih učencev Freuda, ki se niso več strinjali z njegovim panseksualizmom (prapolnostjo). Med njimi je bil posebno dr. Alfred Adler, zdravnik za očesne bolezni in nekdanji najboljši Freudov učenec.

Adlerjev pojem »individualna psihologija« se ne ujema z istim pojmom znane strokovne psihologije. Strokovna psihologija vzema s tem pojmom v misli pomen posameznika in njegove osebnostne razlike mimo splošnih, vsem normalnim lastnih. L. 1907. je izdal dr. Adler svoje znamenito delo o manjvrednosti organov ter ugotovil, da je bolezen »rezultat inferiornosti organa in zunanjih insultov«, da tvori nekako varstvo napram neugodnemu položaju obolelega, ker prav manjvredni organi otežkočajo smiselni uvod v življenje ter sproščajo tudi v duševnem življenju čuvstvo manjvrednosti. Tako postane Adlerju duša organ za orientiranje v okolju in za zavarovanje. Sredstvo tega zavarovanja so duševne motnje, nerazumevanje in dozdevno popolno nepotrebnost njegovih ekscentričnosti.

Če pa slišite na drugi strani Šaljapina samega v domači atmosferi, kako govori o umetnosti, o svojem razmerju na pram ustvarjanju, šele spoznate, da je obdaren z zmožnostjo absolutnega razumevanja vsega lepega, kar je prav za prav isti dar, kar je dar absolutnega po-

manjvrednosti s posečano težnjo po nadmoči. Bolezni nimajo samo vzrokov, temveč tudi biološke (finalne) svrhe: voljo za nadmočje, svoje posebne namere. Za lečenje duševnih motenj se poslužuje Adler posebnega razkrinkavanja nezdravih teženj: nagona do premoči, ki dovede človeka v spore do sobitij in zadržice, družbe. Človek strmi po svojih tipičnih življenjskih črti do nekega namišljenega ideala ter skuša uresničiti svoj posebni življenjski plan. Težnja po uresničenju (moški protest) kaže pri moškem značaj nasilnosti, upora, pri ženi pa: posebno poslušnost, krotkost.

V tem smislu Adler ne pripoznava dednih lastnosti, ki so vse pridobljene po okolju. Človeški značaj je izoblikovan že v 4. življ. letu ter se tvori po vplivu okolja in je način obnašanja v svojevrstnem okolju.

Zanimivo so razlike med Freudom in Adlerjem: pranačelo je Freudu: spolnost (libido), Adlerju — težnja po nadvladanju; konflikti nastajajo po Freudu iz zavestnih nagibov ter nagorskih nagibov, odrinjenih v nezavest; po Adlerju iz spora človeka z okoljem. Bolezenske oznake smatra Freud za nadomestilo za odrinjene želje, Adler pa za zavarovanje proti občutenju lastne manjvrednosti.

Isti očitki, ki veljajo Freudovi teoriji in metodi, veljajo tudi Adlerjevi.

Pač pa zamore Adler s svojimi originalnimi zamisli oploditi vzgojo. Da se vsak človek pokaže po Adlerju prav v nasprotni luči, kakor jo razodeva rje-

govo bistvo, je enostavni trik, ki frapira nepoučene ljudi. Čisti značaj Spinoze n. pr. bi zelo neugodno odrezal v luči Adlerjeve psihologije. Freudovo načelo spolnosti zamenja Adler za načelom strahopetnosti. Zelo zanimivo tolmači g. predavatelj primer iz Freudove psihološke analize na Adlerjev način. Proti Adlerjevemu mnenju o delovanju govori biologija (Mendel), ves naš telesni, živčni ustroj ter novejša raziskavanja o rodbini, dvojčkov itd. Dočim smatra znanstvena, strokovna psihologija značaj za sistem prirojenih lastnosti in nagnen, oblikovanih po okolju, ga smatra Adler le oblikovanega po zunanjih faktorjih.

Ako bi se pa, tako je zaključil učeni predavatelj, Adlerju posrečilo dovesti težko vzgojilive individue do uspešne vkrojbe v socialno ednico, družbo, bi bil to uspeh, ki bi ga tudi strokovna psihologija z veseljem pozdravila.

Hvaležno občinstvo je nagradilo g. profesorja s toplim priznanjem.

Koprivc.

Sokolstvo

Župna knjižnica. V Mariboru posluje odslej vsako drugo in četrto nedeljo v mesecu od 9.—11. ure dopoldne ter vsako sredo od 16.—17. ure. Izven teh določenih dni in ur ne bo mogoče vrniti in ne izposojevati knjig. — Knjižničar.

Lutkovno gledališče Sokola Matice v Narodnem domu igra v nedeljo 19. t. m. ob 16. uri drugi del »Mogočnega prstana«, narodne pravljice z godbo in petjem.

Javna zahvala. Sokolsko društvo Studenci pri Mariboru izreka iskreno zahvalo požarni brambi delavnic državnih železnic za darovan znesek 100 Din za sokolsko knjižnico.

Kamnica

Petrov blagoslov. Mariborski frizer g. Stojnšek je vlovil te dni v Dravi tik Kamnice 7 kg težkega sulca. Za ribiča v tem času izredna sreča.

Vlom v vilo. Neznani zlikovci so vlomili v vilo g. Damiša v Kamniški grabi. Prepilili so zelezje na oknih ter tako našli pot v notranjost, iz katere so odnesli vso posteljnino ter razne malenkosti v vrednosti nad 1000 Din. Zaenkrat manjka za njimi še vsaka sled.

Koruzna afera. V naši vasi se te dni veliko govori o delitvi koruze, s katero prebivalci večinoma niso zadovoljni. Bilo bi potrebno, da bi se ta zadeva pojasnila in razčistila.

Ustanovitev krajevne organizacije JRKD. Kočno smo se tudi v Kamnici zganili. Več tukajšnjih naprednjakov je pokrenilo akcijo za ustanovitev JRKD. Bil je že skrajni čas.

Sokolsko društvo v Kamnici priredi v soboto 18. februarja ob 19. uri v gostilni Pavešič družabni večer s pestrnim programom. Vstopina prosta. Povabljeni vsi prijatelji sokolske ideje. Za dobro pojedino ter izborni kapljico je poskrbel naš brat blaginjak Štipica Pavešič. Zdravo!

Karel Čapek:

Helena

Čital je v mučnem osupljenju; razumljiva mu je bila vsaka napaka, v interpunkciji, vsaka nesovislost zmedene pisma. Neprestano je imel občutek, kakor da ga je sram. Kaj sem neki začel, kaj sem govoril, s čim sem si togrešil, kaj sem ji morda, za Boga, le nakopal? Kaj sem ji morda, za Boga, večeraj priznaval ljubezen? Kaj se je zgodilo? Histeričen napad? Morda gre to sploh na drug naslov, se je domislil, in skočil je, da bi iznova prešturiral to blazno pismo. Gorje, ni dvoma: ta ljubček sem jaz. Mar sem kdaj govoril z njo o ljubezni, mar sem ji kdaj lagal? Seveda, bila mi je draga; toda le zato, da, prav zato, ker ni bilo prav nič v da, zvezi z ljubeznijo... Moj Bog, kaj se je zgodilo?

Iznova je čital njeno pismo, čutil je v njem njen vroči, ihteči dih; divji, blazen je moral biti boj te moške device, preden je tako izgubila glavo. Toda, ustavil se je v zlobnem sumničenju, ali je bil sploh kak boj? Morda je samo čakala na mojo prvo slabost, da me napade s svojim histeričnim naračanjem! Lej, kaj bi bilo, če bi bil sam? Kaj bi bilo, če bi položila na mojo posteljo

svoje težeče devištvo. Ah, Helena, odpusti mi, tega nisi storila. Hotela si mi pomagati, meni prevaranemu, hotela si se nekoliko žrtvovati in storiti nekaj velikega, ah, neumnica! Kako si to prav za prav mislila?

Še enkrat je pazljivo pregledal pismo; bilo mu je vedno huje. Pismo je razsodno, pisano je bilo v somraku, roke je imela vlažne od potu, kar priča o krizi. Tu ni sence preračunljivosti, a tudi ne velikodušne požrtvovalnosti. Hotelo se ji je poljubljati in več ko poljubljati. Pet in dvajset let ji je. Prisilen in strašen je upor telesa. Spomnil se je na njeno Paladino ubranost, na brezspolno čistost njenega nerazcvetlega ženstva. Uboža Helena, če bi bila vsaj lepa; nihče bi se potem ne začudil tvoji strasti in ne bi te ponižala v očeh mladičar. Toda nisi lepa, in ne preostaja nič drugega, kakor da sem nepravilčen proti tebi. Pojdi, Helena; če je le kaj na svetu gotovo, je to, da te ne ljubim.

In zopet se je spomnil ranjo, spomnil se je v dobrem in videl je njene čiste, ljubeznive oči. Ne, Helena, modra deklica, tega ne verjamem; to ni mesečni nemir žene, to ni telesna nevlita, ampak neka čudna zmota. Tvoje srce se je zmedlo, jutri bo zopet jasno in mirno; toda gorje, tedaj se spomniš

si storila, in strašno ti bo od sramu in ponižanja. Zaničevala boš sama sebe, pekla te bo sramota in nikoli, nikoli več mi ne boš hotela pred oči. Ah, Helena, kako naj vam to povem? Nikar ne mislite na to, vedel sem takoj, da to ni tako: sežgal sem to pismo in razpihal pepel, nič več ne vem, kaj je bilo tam napisano; gotovo nekaj v tem smislu, da me imate radi v najplemenitejšem pomenu besede.

Vrgel se je k mizi in začel pisati:

»Helena, zahvaljujem se ti za besede ljubezni; tako mi je kakor človeku nepridipravu. Daješ mi več, kakor morem povrniti s svojim zanikrnim srcem. Sem obrabljen človek, dekle, in svet me ni napravil tako dobrega, kakor bi ti zaslužila. In sedaj, draga Helena, sva lahko zopet pametna. Izrekli ste besedo, ki je morala biti izrečena; junaški ste in vredni občudovanja. Bilo je že nujno, da si odkrito...«

Odložil je pero. Jasno je, da je ne ljubim; kako je mogoče, da bi ji tega ne povedal? Mehanično je pisal po podlagi besedo »nikoli«; v tem je zapel zvonček. Slišal je, da je služkinja odpirala; nekdo je tiho govoril in potrkal na njegova vrata. Rekel je »napreje!«, toda nihče ni vstopil. Šel je sam odpirat; na

podboj se je opirala Helena in tiščala obe veliki roki na prsi.

»Prosim, gospodična«, je rekel skozi zobe, in zapiraje za njo vrata, je sklenil roke: »Le kako morete, Helena, le kako morete!«

Helena je gledala vstran, ustnice so ji žalostno trepetale.

»Prišla sem ti povedat...«, je začela.

»Vem, kaj hočete reči«, jo je obupno prekinil. »Sedite, Helena!«

Sedla je na rob blazinjaka s povešenimi očmi in mečkala med prsti svojo torbico. »Prišla sem vas prositi, da bi mi vrnilo tisto pismo.«

»Pravkar sem vam začel pisati«, je odgovoril tiho. »Kako ste me prestrašili!«

Ozrla se je nanj vsa obupana.

»No torej, Helena«, je dejal mehko, »kako ste spali?«

Vstala je, vrgla torbico proč, snela klobuk in si slačila žaket; bilo je grozno, da ji ni tega sam ponudil. Žaket se ji je zataknil na gumb in ga ni mogla odpeti s tresočimi se prsti; ni se ganil, da bi ji pomagal. Trgala je s silo, da se je nekaj pretrgalo; spustila je žaket na tla, sklonil se je hitro, da bi ga dvignil, in tu ga je prišla z obema rokoma za glavo.

(Konec jutri.)

Radislav Rudan

Na križu

Peter Petrič se je ozrl za odhajajočim vlakom. Z velo, tresočo se roko je snel klobuk in zamahnil v zadnje slovo svojemu poslednjemu sinu, ki se je vračal v svet. Iz za oken drdrajočega vlaka mu je poslednjič odzdravila krepka mlada roka in izginila. Ž njo je izginil vlak; požrla so ga sive kraške skale in le kdaj pa kdaj se je oglasilo iz daljave sopihanje parnega stroja in se mešala z ropotom težkih železnih koles.

Starec je stal in se ni genil. Kakor da so prirastle k tlom, tako težke so bile njegove stare noge in veli, onemogli roki sta mu viseli ob boku kakor dve suhi, nalomljeni vejli. Šele potem, ko se je razgubilo hropenje in drdranje odišlega vlaka, se je zgenil. Povesil je svojo sivo, od starosti razorano glavo in se napotil proti domu.

Vrhove Čavna, Kovka in Nanosa so ožarjali zadnji žarki zahajajočega solnca, ko je stopal Peter navzgor po kraški gmajni. Iz za skal je dehtela divja bržljika; v bregu so šumeli izžgani borovci. Nad jesensko pokrajino je vel hladen, božajoč veter. Starec se ni menil za bržljike, za šuštenje borovcev in šepet vetrov. Pred njim so vstajale slike njegovega življenja; vstajali so njegovi otroci: Ivan, Albina, Marička in Pavla, vsi oni, ki so bili meso njegovega mesa, kri njegove krvi, pa so odšli v svet, v smrt... In sedaj je odšel še on, poslednji, edini, ki mu je bil ostal...

»O, Stanko!« je kričal starec, »zakaj si odšel še ti? Zakaj si me pustil samega v teh zadnjih dneh? Glej, saj ne bom več dolgo. Ne bom. Zima me bo stisnila, Stanko! Sin!«

Zakričal je v gmajno, kakor da bi ga hotel priklicati iz daljine. Odgovoril mu je le žalosten, turobno-zategel odmev, ki so ga vrnila sive, od dežja izprane in od solnca izžgane skale...

Nekoč je bila Petričeva hiša vsa polna veselega žgolenja. Kakor kosje gnezdo spomladi je bila; Ivan, Albina, Marička, Pavla in Stanko, vsi so bili kakor mladi, veseli ptički. Pa so se razpeljali in izginili. Drug za drugim so šli...

Prvi je šel Ivan. Rekli so, da je bistra glava in so ga silili v šolo. Duhovnik da mora postati ali pa vsaj profesor, so rekli, in Peter se je vdal. Ivan pa ni bil za duhovnika in tudi ne za profesora; bil je rojen za dom, za kmeta, za gospodarja. Najstarejši je bil, najkrepkejši, in njemu bi pritakala Petričeva domačija. Cela dolga stoletja so gospodarili na njej Petričevi pradedje in dedje. Obnavljali so korce na strehi, posevali vrt, orali njive, kopali vinograde in kosili travnike. Cela dolga stoletja je bil Petričev rod kakor nepotrigan veriga. Vsak njen člen je bil jeklen in trd. Pa so prišli ljudje in so rekli, da se more ta veriga pretrgati, da se mora najmlajši člen ločiti zato, da bo postal gospod, duhovnik, profesor. Toda Ivan ni postal gospod, postal je revež brez doma in brez kruha, potepin, vagabund. Pustil je šolo in šel po svetu. Bog ve, kod je hodil in kaj je pretrpel. Samo umreti je prišel domov: bled in suh je bil, kakor koruzno steblo, ko ga posuše jesenski vetrovi, le njegove črne oči so bile še vse žive in nemirne, kakor takrat, ko je odhajal v oni daljni široki svet, o katerem so rekli, da je življenje, pa je bil — smrt.

»Smrt! Smrt!« je ječal Peter in se vzpenjal navzgor po ožgani gmajni.

Za Ivanom je odšla Albina. Nekega dne se je nenadoma domislila, da je tam za goro drugačno življenje

kakor v tihi domači vasi pod Nanosom. Tam za goro, tam za Krasom je ob sinjem morju šumni veseli Trst. Pobrala je svoje stvari in odšla. Še poslovala se ni. Iz Trsta je pisala, da je dobila mesto v neki kavarni, da je natakarica in živi gosposko...

»Kogar požre svet, je izgubljen za dom; in čim dalje greš, tem dalje ti kaže,« je modroval Peter po strmi gmajni.

Albino je zamamilo sinje morje. Tam doli nekje onkraj tistega sinjega morja, so ji pravili, je čisto drugačen, vse bolj blesteč in solnčen svet. Tam doli so velika, šumna iztočna mesta. Tam je čudežna egiptovska dežela, vsa polna vitkih palm, sladkih dateljnov, zlatih oranž in razkošnih palač. Tam živi kakor v pravljici deveti deželi. Vedno večje in večje je bilo Albinino hrepenenje po fisti čudoviti deželi ob svetem Nilu. In naposled je popolnoma podlegla izkušnjam. Prešela je svoj težko prisluženi denar, kupila si vozni listek in se odpeljala...

Belogrivi valovi so se poigravali s ponosnim parnikom, ki je nosil Albino tja daleč na ono stran morja, v vročo, pravljico Afriko — v Aleksandrijo. Nek tujinstven notranji glas ji je sicer pravil, da bi bilo bolje, ko bi ostala doma, da bi živela ono sicer vsakdanjo, toda mirno in zadovoljno življenje pod pobožjem sivega Nanosa. Trpka slutnja ji je stiskala srce, ki je hrepenelo po življenju, po sreči in ljubezni. Zaman! Ladija je mirno in brezčutno rezala sinjo morjsko gladino. Tam na levi so se dvigala razjedena hrbitišča dalmatinskih, črnogorskih, albanskih in grških gor; tam na desni se je odražala iznad valov svetla črta Italije, posejana z neštetimi mesti, trgi in vasi. Ladija je vozila svojo neizprosno pot. V Afriko! V Afriko, je tulilo kolesje v njenem jeklenem drobju. (Se bo nadaljevalo.)

Šport

Nogometni turnir v korist Pomožne akcije. Mariborski nogometaši prireditelj v nedeljo 19. t. m. na igrišču ISSK Maribora nogometni brzoturnir, katerega čisti dohodek je namenjen najbednejšim slojem mesta Maribora. Tekmovanje bo tudi v sportnem oziru zelo zanimivo, ker bodo vsi štirje sodelujoči klubi nastopili z najboljšimi igralci. Turnir se prične točno ob 13.30.

Protest SK Železničarja proti verifikaciji prvenstvene tekme SK Železničar: SK Rapid, odigrane 18. decembra l. l. v Mariboru, je bil na zadnji seji p. o. LNP na podlagi izjave sodniške sekcije v Ljubljani zavrnjen, ker mu manjka vsaka stvarna utemeljitev. Tekma se je verifikirala z doseženim rezultatom 3:2 za SK Rapid.

Za zvezno smuško prvenstvo na 30 km v Delnicah je z odlokom g. ministra prometa MS št. 2893 od 13. februarja t. l. dovoljena polovična vožnja.

Primorje: Ilirija. Druga kvalifikacijska tekma za vstop v državno ligo bo 19. t. m. v Ljubljani. Sodel bo g. Mikulič iz Zagreba.

ISSK Maribor — Zimskosportni odsek, priredi v nedeljo 19. t. m. dva izleta na Pohorje in sicer: Klopni vrh — Pesek pod vodstvom g. L. Simončiča. Odhod iz Maribora glavni kol. ob 13.12 do postaje Fala, od tam na Klopni vrh. Drugi izlet na Pohorski dom — Mariborsko kočo pod vodstvom g. Golubovića. Odhod iz Maribora v nedeljo jutraj ob 6.30 čez strelišče, Sv. Boltenk na Pohorski dom. Zbiralništvo pod Veliko kavarno pri avtopostaji. Vse event. informacije in prijave daje M. Šepc, Grajski trg.

Mariborski smučarski klub obvešča, da preloži zaradi neugodnih snežnih razmer svojo za dne 19. t. m. določeno skakalno tekmo v Mariboru na poznejši čas.

Otvoritev nove smučarske poti Ruška koča — Ruše bo 26. t. m. s tekmo v smuku, ki jo priredi Sokol Ruše.

Josip Pišof, nekdanji vratar SK Železničarja, ki se je v jeseni prijavil ISSK Mariboru, se je zopet vrnil v svoj matični klub. Zanimivo je, da se je Pišof spomladi l. l. prijavil za SK Rapid ni pa tam dolgo ostal in šel zopet nazaj k SK Železničarju. Tam pa zopet ni dolgo zdržal in se je prijavil ISSK Mariboru ter se končno te dni zopet vrnil k SK Železničarju. Kakšni motivi vodijo igralca do tako čestega preseljevanja, nam ni znano.

LJUBEZENSKA DRAMA MED SMUČARJI.

Pretekli petek se je odigrala blizu Solnograda doslej še ne popolnoma pojasnjena tragedija ljubosumja. V nekem penzionu je stanovalo šest dijakinj, ki so prispele z Dunaja, med njimi tudi 15-letna Hilda Popperjeva. Deklice so se s svojo učiteljico urile v smučarski umetnosti. Pred štirimi dnevi pa se je nastanil v istem penzionu tudi 18letni dijak Franc Hallek, ki se je neprestano vrtel okrog deklic, posebno pa je dvoril Popperjevi. V petek krog 5. ure popoldne se je Hallek naglo približal deklicam in nenadoma oddal iz samokresa proti Hildi Popperjevi tri strele z besedami: »Zdaj me ne boš delala več ljubosumnega!« V naslednjem trenutku pa je že nastavil cev samokresa na svoje sence in si pognal kroglo v glavo. Dočim je bila deklica precej nevarno ranjena in so jo mogli vendarle zaslišati še isti večer v bolnišnici, je bil Hallek na mestu mrtev. Popperjeva je izpovedala, da se s Hallekom sploh ni poznala. Preiskava bo morda le odkrila pravi vzrok strašnega dogodka, v nasprotnem primeru pa bo ostala krvava drama v belih gorah zaradi Hallekove smrti najbrže za vedno nepojasnjena.

IZREDNA SREČA RUSKEGA EMIGRANTA.

Mladi ruski emigrant Boris Strucki je hotel po brezuspešnem beganju in trpljenju v Evropi poskusiti svojo srečo še v Ameriki. Dokončal je tehniko in Berlinu in si prihranil toliko denarja, da je mogel plačati vožnjo v »novi svet«. Ko pa je parnik zavezil že v newyorško pristanišče, je nenadoma nastal na krovu silen vik in krik in slišali so se prestrašeni glasovi: »Nekdo je padel v morje!« Strucki je brez oklevanja planil čez ograjo v morje in čez nekaj minut prinesel na krov majhno deklico, ki je zdrknila v morje zaradi nepazljivosti svoje vzgojiteljice. Potniki so takoj zbrali več sto dolarjev in jih podarili junaškemu rešitelju, razen tega pa je imel mladi Rus še to srečo, da je rešil iz valov hčerko milijonarja Toredalla iz Južne Amerike. Ta bogataš je eden najbogatejših in največjih lastnikov čilskih rudnikov ter je mladega Rusa takoj angažiral v svojih podjetjih. Ko pa je Strucki prispel v Čile, se je tamkaj seznanil tudi z drugo hčerko svojega gospodarja, ki se je vanj zaljubila do ušes. Danes je Strucki, ki se je pred pol leta vozil še brez vsakega denarja v Ameriko, tudi milijonar.

Kdo danes lahko ozdravi?

Na seji dunajskega zdravniškega društva 10. t. m. sta bila med drugimi obravnavana tudi naslednja dva nenavadna medicinska primera:

Nekega desetletnega dečka je iz oddeljenosti 20 metrov zadel v levo stran telesa poln naboj svinčenih zrn. Pol ure po nesrečnem strelu je bil deček pripeljan na rešilno postajo, kjer je zdravnik ugotovil, da je dečka zadelo 50 svinčnih zrn, nekaj od njih je prodrla do srca. Treba je bilo torej oprostiti srce, da bi se mogel očistiti krvni obtok. Ugo-

tovilo pa se je, da so bile ranjene tudi pljučne arterije in je bil to res izreden primer, da je ostal človek s tolikimi ranami v neposredni bližini srca živ. Razen tega je imel deček nevarno ranjenih tudi več drugih važnih notranjih organov v prsni in trebušni votlini.

Drugi poskus se nanaša na štiriletnega dečka, ki si je po nesrečnem naključju stlačil pisalni kamenček skozi nos in si tako ranil možgane in lobanjsko steno. Kmalu je sledilo septično vnetje možganov, kar je izpodbilo zadnje upanje v ozdravljenje otroka. Primarij dr. Mayer se je pa vendar odločil za skrajno nevarno in težko operacijo. Odprl je lobanjsko kost in odstranil kamenček iz možganov. Otrok je takoj izgubil mrzlico. Tri tedne pozneje pa so se pojavile zopet neke motnje v možganih. Potrebna je bila druga operacija, ki se je popolnoma posrečila. Mali pacient je pretrpel vse te bolečine in je danes že zdrav.

Brezposelnost v Italiji.

O priliki objave statističnih podatkov o stanju brezposelnih v Italiji se uradno ugotavlja, da se je zvišalo število brezposelnih v januarju za okrog 100.000. To naraščanje števila brezposelnih je tem bolj značilno, ker so se pričela v tem času velika javna dela, ki jih financira vlada z namenom, da reši vsaj deloma vprašanje brezposelnosti.

Uspeh francoskega posojila.

Francoski finančni minister Bonnet je izjavil, da je bilo posojilo poštne uprave, ki je bilo izdano v podpis med finančno debato v zbornici, v 8 dneh v celoti podpisano v znesku 2 milijard frankov. To dejstvo zgovorno priča o zdravem finančnem položaju Francije. Brezposelnost v Franciji rapidno pada, davčni dohodki pa neprestano rastejo.

Mali oglasi

Razno

DOSPELO JE IZVRSTNO VINO
po Din 3.—, 4.— in 5.— liter.
Zrinjskega trg 6. 526

ŽAGOVINO
dobite pri avtoprevozniku
Kometu, Aleksandrova cesta
28, Krčevina. 523

POHIŠTVO
lastnega izdelka dobavila po
skrajno zmernih cenah Zalo-
ga pohištva združenih mizar-
jev. Vetrinška ul. 22. nasproti
trdke V. Weizl.

VSI KUPUJEMO
in prodajamo dobre knjige,
starinski porcelan, kakor va-
ze, figure, servise, zlat nakit,
srebrnino, svečnike, nastavke,
bronaste predmete, pohištvo,
obleke, godala itd. v Grajski
starinarni, Trg svobode 1 —
kajti tam je najboljša. 443

NAGELJČKE
šopke, vence. Kličite telefon
27-66 Jemec. vrtnarstvo 179

Sobo odda

SOBO.
prazno ali opremljeno, oddam,
Magdalenska ul. 44. 520

Stanovanje

**LEPO, SOLNČNO STANO-
VANJE**
oddam mirni, pošteni stranki
s 1. marcem. Limbuš 106, pri
kolodvoru. 528

3-SOBNO STANOVANJE.
krasno, s kopalnico in vsemi
pritliklinami se s 15. februar-
jem odda. Naslov v upravi
»Večernika« 440

STANOVANJE.

suho, solnčno, oddam mirni
in pošteni stranki. Dravska
ulica 10. I. soba 11. 502

Službo dobi

SPREJMEM
zanesljivo gospodično k ene-
mu otroku, samo za predpol-
danske ure. Vprašati: Go-
sposka ul. 46, vrata 9. 542

Pozor, ceneno meso!

**Teletina od 4 do 6 Din,
svinjsko meso 10 Din,
svinjski špeh brez kože 12 Din**

**Glavni trg, 5. stojnica od Velike
kavarne**

Prodaj

PRODAM
zelo dober valnik za 150
lajc in visok golobniak. Na-
slov v upravi »Večernika«. 524

NA PRODAJ

omara za obleko in perlo
v zelo dobrem stanju. Vpra-
šati v Dr. Karl Verstovškovi
ulici št. 6. II. nadst. vrata 19
193

Dve veliki Lutzovi peči

uporabni za pisarne, dvorane ali bančne prostore
ceneno na prodaj
interesi na se zgledajo v upravi »Večernika« dne-
vno med 9. in 10. uro.